

A bűnvallás jutalma

A börtön a meglepetések helye. Soha nem tudtuk, hova visznek, amikor valamelyikünket kiszóltattak a cellából. Mindenre késznek kellett lennünk. Ez a nagyon zárt világ hihetetlen érzékenységgel reagált a világpolitikai változásokra. Elegendőnek bizonyult valamelyik űr elejtett szava vagy a személyzet viselkedésében végbement apró, vélt vagy valós változás, mi abból pontos és egyértelmű következtetéseket vontunk le a politikai-hatalmi helyzetre vonatkozóan. Mindig tudtuk, hogy áll a nemzetközi kommunizmus szénája, mennyire erősödik vagy gyengül a nyugati hatalmak nyomása, főleg Amerikáé, emelkedik-e vagy süllyed a hidegháború hőmérője.

Hatodik éve voltunk már a rácsok mögött.

Egy reggel arra ébredtünk, a folyosó tele van virágokkal.

Megfagyott bennem a vér. Ökölcsapások, ordítózasok helyett cserepes virágok az ablakpárkányokon, mogorva örök helyett ember formájú lények. Megijedtem, mert sejtettem, mi következik. A durvaságot, az éhséget ki lehet bírni megalkuvás nélkül, de az emberarcú kommunizmust nehezen. Elemezésünk is lényegesen javult, sőt filmet is vetítettek nekünk, olvashattuk a napi sajtót, amely a szocializmus visszavonhatatlan győzelméről és az osztályellenség végleges megsemmisítéséről zengett.

A politikai tisztok fehér ívekkel a kezükben jelentek meg celláinkban, bárki kérhette büntetésének leszállítását vagy teljes elengedését. A szabadság, családunk újbóli láthatásának ára csupán annyi volt, ki kellett jelentenünk írásban, őszintén megbántuk a szocializmus elleni vétkeinket, s ezentúl beállunk a kommunizmus építésének dicsőséges munkájába. Ennyi. Sokan nyúltak a papír után, gondolkozás nélkül: az vesse rájuk az első követ, aki már 10–15 évet leült, mint sokan közülük. Mi, papok, mindvégig kitartottunk. Senkit nem kísértett meg a hamis bocsánatkérés bűne. Bűnbánatról lehet ugyan szó, gondoltuk többen, de csak amiatt, hogy nem képviseltük még határozottabban és egyértelműbben Jézus Krisztus szabadító evangéliumát a készségesen kollaboráló egyházban és világban. Erre a bűnbánatra azonban nem osztogattak bűnbocsátó cédulát.

Új idők jöttek. A foglyok zenekart szervezettek, nyíltan beszélgethettünk egymással. És elérkezett az ideje az első börtönudvari rendezvénynek. A hatalmas emelvényen ott állt a zenekar, a hosszú asztalnál a börtön teljes tisztikara helyet foglalt, középen a börtönigazgatóval. Az asztal végén mikrofon állt. A cellaajtók megnyíltak, kivezényelték a rabokat az udvarra, ott elfoglaltuk a helyünket a padokon. Találkozhattunk évek óta nem látott ismerőseinkkel, rabtársainkkal. Beszélgetni is lehetett, hacsak belénk nem szorult a szó a hirtelen ránk szakadt szabadság miatt. Én egykori tanárom, András Guszti bácsi mellé ültem, aki vallás- és történelemtanárom volt Szatmárnémetiben, a Kölcseyben. Ő már a végét töltötte hétévi büntetésének, én az első harmadát a 22 évnek. Guszti bácsit 56-ban zárták be, amiért az óra elején felszólította a diákjait,

szenteljének néhány csendes percet a magyar forradalom áldozatainak emlékére. A néma pillanatokat 7 év börtönbüntetéssel jutalmazták.

Elkezdődött a műsor. Egyenként léptek a mikrofon elé a bűnbánók, főleg értelmiségiek.

Az egyik tanár szívfacsaró sírás közepette vallotta meg a rendszer ellen elkövetett vétkei, és mindenkit kérve kért, kövessék példáját, bánják meg tetteiket, és tegyenek hitvallást immáron új életükről a szocializmust építő rendszer még nagyobb dicsőségére. Beszéde végeztével a szemünk előtt öltözött civilbe és hagyta el a börtönt, szabadon. Voltak mások is, akik meghatódottságukban szinte szólni sem tudtak, csak potyogtak könnyeik a mikrofonra.

– Csak rajta, rajta – biztatott atyaian az igazgató úr.

A mikrofon egy pillanatig sem maradt bűnvalló nélkül. Egyszer csak egy sovány, hórihorgas férfi kapaszkodott fel a lépcsőn, és imbolyogva megállt a mikrofon előtt. Richárd. Kópász fejünk sortéi még jobban az égnek meredtek a rémületől. Hát ő is a bűnbánók közé állt!

Beszédét a Jehova tanúi tanításával kezdte. Felsorolta azokat az éveket, amikor Krisztus elmulasztotta a második eljövését, és megemlítette azt a közeli jövőt, amikor a tanításuk szerint bizonyosan el fog jönni az Úr, és ítélni fog eleveneket és holtakat. A börtönigazgató elmosolyodott. Richárd mintha erre a jelre várt volna, azonnal lecsapott a parancsnokra:

– Na, na, igazgató úr, ne mosolyogjon, mert ha nem tér meg, önre is ez a sors vár.

Néma csend lett, szuszogni is alig mertünk. A tisztis táb meg se rezzent. Richárd nem hagyta abba:

– A Jehova tanúinak kegyetlen Istenük van, de a názáreti Máriának a fia nem ilyen Istent hirdetett. Ő kész megbocsátani ma is mindenkinek, aki bűnbánatra jut öelötte. Mária, Jézus anyja szegény proletár asszony volt, a kizsákmányolás áldozata. Méltó lenne rá, hogy május elsején magasra emeljék a képét, és zengjék halhatatlan énekét: „Magasztalja én lelkem az Urat...”

A hivatalosok körében ingerült mozgolódás támadt. Richárdot a helyére küldték, és kiszólitottak egy másik „megté-

rőt”, aki visszaterelte az eltervezett mederbe a gondosan megrendezett ünnepélyt.

Az általános amnesztia után a nyilvánosan megtérők helyzete sokkal nehezebbé vált, mint azoké, akik nem járultak a mikrofon elé. Bizony számon kérték rajtuk, amit a börtönben aláírtak.